

емоційної чутливості, а й естетичних смаків та творчого самовираження.

Таким чином, театралізовані ігри та діяльність у закладі дошкільної освіти мають багатогранний вплив на емоційний, естетичний і творчий розвиток дитини, сприяючи формуванню її цілісної особистості та розвитку культурного, естетичного та емоційного сприйняття світу.

Список використаних джерел

1. Куфко Н. Театралізовані ігри з дітьми дошкільного віку. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2000. № 19-20. С. 3.
2. Макаренко Л. В. Все про театр і дитячу театралізовану діяльність. К. : Шк. світ, 2008. 128 с.
3. Мартиненко Г. В. Театралізована діяльність в дитячому садку. Харків : Основа, 2018. 127 с.
4. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів. Х. : Прапор, 2009. 672 с.

***Наталія Кухарчук,**
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. **Лілія Мельничук,**
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ПІЗНАВАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КІЛ ЛУЛІЯ

Пізнавально-мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку забезпечує людині в подальшому необхідну для її життя і розвитку освіченість, компетентність, кваліфікованість у будь-якій сфері життя і галузі діяльності. Результатом такої підготовки має стати належний рівень мовленнєвого розвитку дитини старшого дошкільного віку, який у сучасній лінгводидактичній науці визначається як мовленнєва готовність дітей до навчання у школі. Вона передбачає достатню адаптацію дітей до умов шкільного навчання, до нових програмових вимог щодо засвоєння норм і

правил мови, мовленнєвих дій, необхідних для опанування мовленнєвих умінь.

Проблема пізнавально-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку досліджувалась ученими в різноманітних аспектах: фонетичні, лексичні та граматичні особливості дитячого мовлення на початкових етапах розвитку (О. Гвоздев, К. Крутій, Н. Рибніков, Т. Ушакова; збагачення словника дітей раннього та дошкільного віку (Ю. Аркін, В. Гербова, Г. Ляміна, Г. Розенгарт-Пупко); залежність розвитку мовлення від спільної з дорослим діяльності (М. Єлагіна, М. Лісіна, Н. Лепська, В. Ядешко); закономірності, принципи та методи розвитку мовлення дітей дошкільного віку (А. Богуш, К. Крутій, Г. Ляміна, Т. Науменко, Л. Олійник, Л. Павлова, О. Саприкіна та ін.).

У доступній та ігровій діяльності можна успішно вирішувати зазначені завдання, тому що мовлення дитини розвивається та активізується у грі, а сама гра під впливом та збагаченням мови удосконалюється. Автори методики ТРВЗ пропонують використовувати Кола Луллія.

«Кола Луллія» – це своєрідний комп'ютер лише для слів. Конструкція проста, що дозволяє застосовувати її у ЗДО. Цей посібник рекомендований для роботи з дошкільниками 3-7 років. Він багатофункціональний і формує навички взаємодії та самостійності.

Принцип виготовлення гри полягає у наступному: вирізані з картону кола розбивають на 4, 6, 8 секторів. Серединку вирізують. У кожен сектор поміщають зображення. Підходи до вибору зображень можуть бути різними. Наприклад, на одному кільці - різноманітні дерева, на іншому - їхнє листя або насіння. Інший варіант: на одному кільці – тварини (домашні, дикі, риби, птахи), на іншому – їх «будинки». Для виготовлення посібника потрібно взяти дві прямокутні частини оргаліту шириною, що дорівнює діаметру кілець, і довжиною на 2-4 см менше двох діаметрів кілець. На нижній пластині, у місцях передбачуваних центрів кілець, укріпити штирі. По периметру зробити невеликий борт, а з нижнього боку прикріпити ніжки. У верхньому прямокутнику вирізати віконце так, щоб було видно суміжні картинки. Кришка накладається на борти

основи. Для вільного та зручного обертання кілець Л. Логінова пропонує використовувати основу у вигляді старих грамплатівок. Кола зручно обертати за виступи, які утворюються внаслідок того, що ширина посібника на 2-4 см менша від двох діаметрів платівок [1].

Зміст ігор дозволяє використовувати їх на заняттях з розвитку мовлення, розвиває мовлення та комунікативну функцію дошкільників. За допомогою цікавого ігрового посібника «Мовленнєві кільця» вихователь може коригувати різні аспекти мовленнєвої діяльності (розвивати фонематичні процеси; уточнювати та активізувати словниковий запас; удосконалювати складову структуру слова; знайомити з навколишнім світом). Даний ігровий посібник можна використовувати при закріпленні артикуляційних вправ, для розвитку лексико-граматичних категорій. У процесі роботи з кільцями Луллія розвиваються мислення, пам'ять, уява, що призводить до інтелектуального розвитку дитини загалом. Використання «Мовленнєвих кілець» доцільно на заняттях з розвитку мовлення, в ігровій діяльності поза заняттями, а також у самостійній діяльності дітей. Ігровий посібник універсальний. Використовуючи лише кілька кілець, можна отримати або різні варіанти гри, або доповнення до гри. Самостійно діти грають із «Мовленнєвими кільцями» у вільний час, закріплюючи матеріал, відпрацьований на заняттях з вихователем. Діти із задоволенням самостійно замінюють кола, комбінують завдання, намагаються самі визначити мету та хід гри [2].

Існують різні варіанти використання кіл Луллія.

Їх можна одягати на олівець, накладати кола, різні за діаметром, один на одне. У будь-якому випадку результат вагомий. Використання кілець Луллія дозволяє розширити мовленнєве середовище в групі, створити у дітей емоційну чуйність і бажання брати участь у спілкуванні з дорослими та однолітками на заняттях та в процесі гри, легко та невимушено розвивати та вдосконалювати свої мовленнєві навички.

Кола Луллія можна використовувати у різних іграх для розвитку пізнавально-мовленнєвих навичок дітей старшого дошкільного віку. Нижче наведено кілька варіантів таких ігор:

Метою гри «Назви колір» є розвиток лексичного запасу та навичок сприйняття кольорів. Діти по черзі беруть кільце і називають його колір. Ведучий може ускладнювати завдання, наприклад, попросити знайти кільце іншого кольору або поєднати кільця однакових кольорів. Гра стимулює розвиток мовленнєвого апарату через активне використання назв кольорів.

Гра «Вибудуй піраміду». Мета: розвиток просторового мислення та логічних навичок. Діти мають вибудувати піраміду з кілець у правильному порядку, починаючи з найбільшого до найменшого або навпаки. При цьому вони повинні проговорювати свої дії: «Це найбільше кільце», «Це менше кільце», тощо. Гра допомагає дітям навчитися порівнювати предмети за розмірами, що позитивно впливає на пізнавальний розвиток і мовлення.

У грі «Знайди пару» кільця розкладаються на столі, і кожна дитина повинна знайти кільця одного розміру або кольору. Після цього дитина має пояснити, чому ці кільця підходять одне до одного, використовуючи описову мову. У дітей старшого дошкільного віку розвивається увага до деталей та пам'ять, стимулюється мовленнєва активність через опис предметів.

Гра «Придумай історію».

Мета: Розвиток уяви та зв'язного мовлення.

Діти вибирають кільця різних кольорів і розмірів і придумують історію, де кожне кільце грає свою роль. Наприклад: «Червоне кільце - це велике сонце, а синє - це вода в морі» [2].

У ході дослідження нами визначено, що гра стимулює розвиток уяви та формування зв'язних висловлювань, допомагає дітям покращувати навички розповідання.

Діти під час виконання завдань діяльні та активні, виконання завдань з такими посібниками дозволяє дітям покращити швидкість та міцність запам'ятовування, загострює увагу, оскільки в роботу включається одразу кілька органів чуття: слух, зір, дотик [4].

Таким чином, Кола Луллія не тільки сприяють покращенню моторних навичок, але й активно стимулюють мовленнєву діяльність та пізнавальний розвиток дітей, створюючи гармонійну основу для їх підготовки до школи.

Список використаних джерел

1. Доніч О. Колесо штучного інтелекту. URL : <https://enigma.ua/articles/koleso-shtuchnogo-intelektu> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Литвиненко І. Круги Луллія як інноваційна методика мовленнєвого розвитку дошкільнят. *Збірник наукових статей учасників Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, магістрів та молодих науковців «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку»* (23 жовтня 2020 року) / за заг. ред. проф. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 218-222.
3. Острань Р., Музика Г. Круги обертаємо, фрукти й овочі збираємо. Дидактичні ігри для дітей дошкільних груп. *Дошкільне виховання*. 2020. № 8. С. 26-28.

Тарас Кухарчук,
студент магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

У сучасних умовах, коли відбуваються глибокі зміни в житті суспільства, коли Україна виборює свою незалежність у кривавій війні одним із центральних напрямків роботи з підростаючим поколінням стає громадянське виховання. Зараз, в період нестабільності, виникає необхідність повернутися до кращих традицій нашого народу, до його вікового коріння, до таких вічних понять, як рід, родина, Батьківщина. З досвіду розвитку суспільства відомо, що в унітарних державах, а саме такою, згідно з Конституцією, є Україна, однією з найпотужніших сил у її становленні є національна самосвідомість громадян. Національно свідомі люди є патріотами своєї Батьківщини, які цікавляться її сучасним та майбутнім, вони готові брати активну участь у її розбудові, поступаючись особистими інтересами.